

A Zagyva-Tarna vízrendszer érintő kiemelt intézkedések

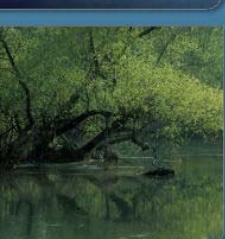
Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek
állapotának javítása

Előadó : Virág Margit
(VIZITERV Environ Kft)

Szolnok, 2009. szeptember 16.

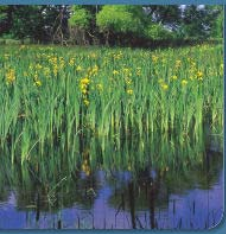

Zagyva-Tarna vízrendszer

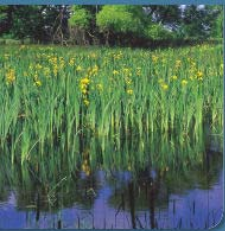
A Zagyva-Tarna vízrendszer leírása

- A Zagyva-Tarna vízrendszer két vízgyűjtő alegységre tagolódik.
- A Zagyva vízgyűjtő alegység az Alföld északi peremvidéke határának közeléből egészen Szolnokig nyúlik le, Heves-, Nógrád-, Pest- és Jász-Nagykun-Szolnok megye területét érinti, területe kevéssé meghaladja a 3600 km²-t.
- A Tarna vízgyűjtő alegység részben az Észak-Alföldi Hordalékkúp-síkság, részben a Mátravidék területén található, zömében Heves, kisebb részben Nógrád valamint Jász-Nagykun-Szolnok megyék területét érinti, területe 2116 km².
- A Zagyva-Tarna vízrendszer földrajzi helyzeténél fogva változatos felépítésű – síkvidéki, hegy- és dombvidéki - tájakat foglal magába.

A ZAGYVA-TARNA VÍZRENDSZER JELLEMZŐI

- A Zagyva folyó teljes hossza 179,4 km. Vízugyűjtőterülete a tiszai torkolatánál 5676,6 km², amiből 2116 km² önálló tervezési alegység a Tarna folyó vízrendszere.
- A Zagyva folyó Hatvan feletti szakasza a Közép-Duna-völgyi, alsó szakasza a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatósághoz tartozik.
- A Tarna vízrendszer sajátossága, hogy a Mátrából lefutó vízfolyások (Tarna és mellékágai) a Budapest – Miskolc vasútvonal alatti szakaszon összefüggő árvízvédelmi töltéssel épültek ki.
- A két folyó 5 víztestjéből ökológiailag egyetlen jó minőségű sincs.

A Zagyva és a Tarna kiemelt felszíni víztestek állapota

A víztest neve	A víztest kategóriája	Az erősen módosított állapot okai, ill. mesterséges víztest funkciója	A víztest ökológia állapota	A víztest kémiai állapota	A jó potenciál/ állapot elérhető
 Zagyva felső	erősen módosított	Árvízvédelem (szabályozott meder, fenéklépcsők) , vízbevezetés	nem jó	~	2021-ig
 Zagyva alsó	erősen módosított	Árvízvédelem (szabályozott meder, hullámtér szélessége nem megfelelő, mentett oldali holtágak vízpótlását meg kell oldani), vízbevezetés	nem jó	jó	2027-ig
 Tarna középső	természetes		nem jó	~	2027-ig
 Tarna alsó	erősen módosított	Árvízvédelem (I. rendű árvédelmi töltés, ill. depónia)	nem jó	~	2027-ig
 Tarna felső	természetes		nem jó	~	2021-ig

Problémák, okok/I.

- A Zagyva alsó víztest erősen módosított besorolásának egyik indoka a rendszeresen előfordul nyári vízkészlet probléma. A Zagyva-vízgyűjtőjén összesen 33 db tározót tartanak nyilván, melyek túlnyomórészt völgyzárógátas tározók, ezért a készlethiány problémája átadódó (felvízi) hatásból is származhat.
- A Zagyva folyó (Zagyva alsó és Zagyva felső víztest) kisvízhozamú időszakában a vízfolyás ökológiai vízigénye is alig biztosított.
- A Zagyva mentén lévő holtágakra jellemző, hogy közvetlen frissvíz pótlással nem rendelkeznek.

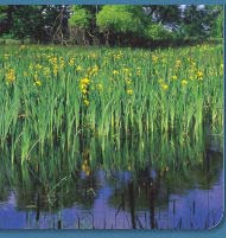

Problémák, okok/II.

- A Tarna és mellékágai a Budapest – Miskolc vasútvonal alatti szakaszon összefüggő árvízvédelmi töltéssel épültek ki.
- A szabályozással érintett víztesteknél a jelenlegi mederforma, mederállapot nem felel meg az ökológiai elvárásoknak, ugyanakkor a települések vízkárok elleni védelme sok helyen a jelenlegi állapot fenntartását indokolja.
- Állóvizek esetén a legnagyobb probléma a megfelelő vízpótlás hiánya, lehetőségének időszakossága

A KIEMELT VÍZTESTEKEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK/I.

- Az ipari szennyvíz és használt termálvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata, szükség esetén korlátozása, megszüntetése.

- Megfelelő vízmennyiség biztosítása a Tiszából a terület számára: A Jászsági főcsatorna meghosszabbítása, egy zagyvai és egy tarnai ág kiépítésével A költségek elérhetik a 20 – 30 Mrd forintot. A rendszer hozzájárulna a holtágak vízhiányának megoldásához is. (Zagyva-alsó víztest)

- Felvízi tározók üzemeltetési rendjének felülvizsgálata. (Zagyva-alsó, Zagyva-felső víztest)

- Vizes élőhelyek visszaállítása a Zagyva és a Tarna mentén.

- A térségben található feliszapolódott és antropogén hatásokkal terhelt holtágak rehabilitációja. (Víz tárolási lehetőségek bővülése, értékes élőhelyek kialakulása.)

A KIEMELT VÍZTESTEKEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK/II.

Támogatással rendelkező projektek:

- **Környezet és Energia Operatív Program – 7.3.1.2**
Élőhelyvédelem, - helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése

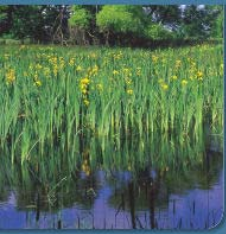
Természeti értékek megőrzése az Ipoly Erdő Zrt. vagyonkezelésében levő Nógrád megyei területeken (Garáb)

- Érintett felszíni víztest: Zagyva-felső

- **Észak-magyarországi Operatív Program – 3.2.1/D**
Térségi vízrendezés, vízrendszerek fejlesztése

Maconkai víztározó környezetvédelmi-vízügyi fejlesztése - -

- Érintett felszíni víztest: Zagyva-felső

A KIEMELT VÍZTESTEKEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK/III.

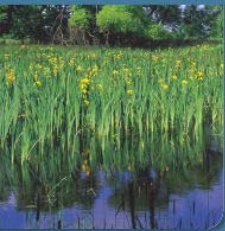
Fenntartható felszín alatti vízhasználatok megvalósítása igénybevételi határértékekre alapozva

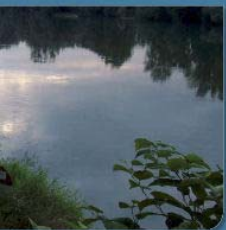
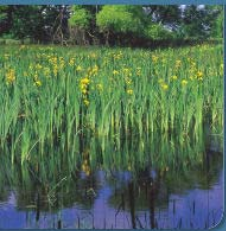
A Zagyva-alsó területének északi sávja (Jásztelek-Jászberény-Pusztamonostor) kivételével a sekély porózus és porózus felszín alatti víztestek mennyiségi állapota bizonytalan.

A porózus termál víztestek mennyiségi állapota nem megfelelő (oka a közvetlen vízkivételekben és a korábbi vízkivételek maradék hatásában és az engedély nélküli, vagy az engedélyezett/ bevallott mennyiséget jelentősen meghaladó vízhasználatokban keresendő).

A Tarna vízrendszerhez tartozó Recsk-Bükkszék termálkarszt utánpótlódása korlátozott, mennyiségi állapota nem megfelelő, ezért a közvetlen vízkivételeket ennek megfelelően kell tervezni.

A Tarna vízrendszer déli részén a lignit bányászathoz kapcsolódó víztelenítés hatására folyamatos vízszintsüllyedés tapasztalható, ennek hatása érződik a Gyöngyös Városi Vízműnél is.

Köszönöm a figyelmet!